

BMÜ-425 İnternet Programlama

Dr. Öğr. Üyesi Erdal ÖZBAY

Fırat Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü

Kaynak

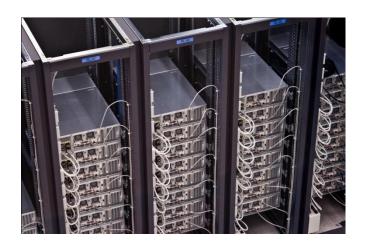
H.M. Deitel, P.J. Deitel and T.R. Nieto, *Internet and World Wide Web: How to Program*, Prentice Hall, 2002

https://www.tutorialspoint.com/

Temel Kavramlar

- İnternet: International
 Network Uluslararası Ağ
- Sunucu (Server): Bilgisayar ağlarında, diğer ağ bileşenlerinin (kullanıcıların) erişebileceği, kullanımına ve/veya paylaşımına açık kaynakları barındıran bilgisayar birimi.

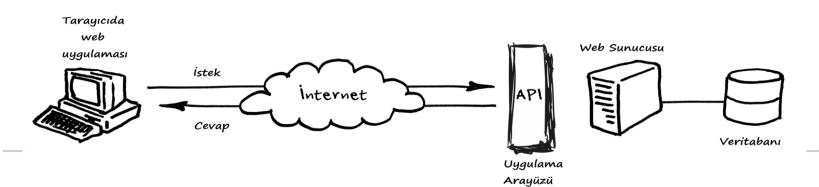
İnternetin Tarihçesi

- Amerika Birleşik Devletleri Savunma Bakanlığı 1969 yılında ARPANET (Advanced Research Projects Agency Network) adında bir bilgisayar ağı kurdu. Bu ağın amacı herhangi bir savaş durumunda hiç kesintiye uğramayacak bir iletişim mekanizması geliştirmekti. Ağın temel çalışma prensibi, herhangi bir düğümün devre dışı kalması durumunda iletişimin diğer düğümler üzerinden sağlanarak ağın çalışmaya devam etmesi üzerine kuruluydu. Başlangıçta sadece dört bilgisayar birbirine bağlı idi.
- ■Daha sonra üniversitelerin de katılımıyla ARPANET dünya çapında bir ağa dönüşerek internet adını aldı. 1983 yılında farklı ağlar arası iletişimi için TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet Protocol) protokolünün kabul edilmesi ve 1992 yılında www (World Wide Web, dünya çapında ağ) oluşmasıyla internet bugünkü halini almıştır.

Temel Kavramlar

- İstemci (Client): Bilgisayar ağlarında diğer ağ bileşenlerinin paylaşıma açık kaynaklarını kullanabilen birimdir.
- Alan Adı (Domain Name): Web sitesi adresi.
 Örneğin <u>www.firat.edu.tr</u>
- http: Hyper text transfer protocol
- www: World wide web

Alan adı uzantıları

- com: commercial
- gov: government
- org: organization
- edu: education
- net: network
- k12: lise
- k8: ilköğretim
- pol: polis
- info: information

Web sitesi tasarlama

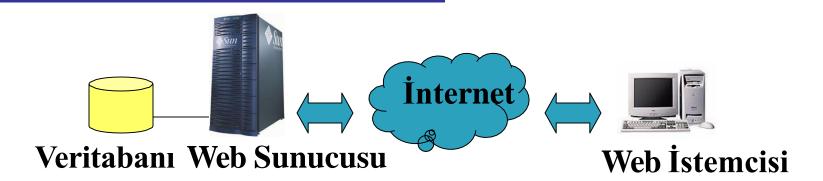
- Web site tasarımı için üç adım vardır:
 - 1. Gerekli ekipmanları sağlama
 - Web Sunucusu (Server) donanım ve yazılım
 - 2. Web sunucusunu Internet Servis Sağlayıcı (ISP) ya kaydetme
 - IP adresi ve DNS adresi alma
 - 3. İçerik geliştirme
 - İnternet Programcılığı

İnternet Programcılığı

- Web hizmeti, bir çeşit sunucu/istemci işlemidir.
- İstemci ve sunucu arasında bağlantıya ihtiyaç vardır.
- Web hizmeti sağlamak için programlama iki çeşittir:
 - İstemci-taraflı (client-side) programlama: İşlemlerin istemci tarafında gerçekleştirilmesi olarak tanımlanır.
- Sunucu-taraflı (server-side) programlama: İşlemlerin sunucu tarafında gerçekleştirilmesi olarak tanımlanır.

Sunucu-taraflı Programlama

Sıklıkla gereken beceriler:

- CGI
- PHP
- ASP
- Perl
- Java Servlet, ...

İstemci-taraflı Programlama

Sıklıkla gereken beceriler:

- XHTML
- Javascript
- Java
- Dreamweaver
- Flash
- SMIL, XML...

HTML – HyperText MarkUp Language

(Zengin Metin İşaretleme Dili)

HTML Kullanarak Web Programlama

- Günümüzde web sayfası geliştirmek için birkaç araç vardır:
 - Dreamweaver, Visual studio
- Bu araçlar grafik düzeyde web sayfası geliştirmeyi sağlar.
- Sonuçta yapılan tasarım HTML kodlarına dönüştürülür.
- HTML'yi bilmek şunları sağlar:
 - Bu araçlar yardımıyla üretilen kodlar üzerinde iyileştirme
 - Web sayfasının kaynağını anlama

HTML nedir?

- C, C++ gibi programlama dillerinden farklı olarak, HTML, sayfanın ayarlanan şekilde tarayıcıda gösterilmesini sağlayan bir işaretleme dilidir.
- World Wide Web Consortium (W3C) tarafından tanımlanmıştır.
 - W3C, bir endüstri konsorsiyumudur.
 - Web ile ilgili standartları belirleyen kuruluştur.
- XHTML, HTML'nin daha iyileştirilmiş, geliştirilmiş ve özellikleri genişletilmiş halidir.

HTML'nin Özellikleri

- Platform bağımsızdır.
- Aynı kodlar Mac, Linux ve Windows sistemlerde yaklaşık aynı şekilde görünür.
- Metin-tabanlı
 - Program, ASCII karakterleriyle yazılır.
 - Not defteri gibi bir metin editöründe yazılabilir.
- HTML dosyası .html veya .htm uzantılarını alır.
- Bilgi, etiketler (tags) içinde bulunur.
 - Örneğin ≤html> ... </html>
 - HTML'de birçok etiket bulunur. Bu etiketler, bilgilerin web sayfaşında yayınlanmasıyla ilgili değişik tanımlamalar yaparlar.

Başlama etiketi

Bitiş etiketi (/ ile)

Bir web sayfası yapmak için tek gereken onu nasıl tasarlayacağımızı bilmektir. Eğer bu işi kod kullanmadan yapacaksanız Frontpage, Dreamweaver vs programları kullanabilirsiniz. Ama ben bu işi kodlarla yapacağım diyorsanız size tek gereken herhangi bir metin editörü(Metin editörü olarak Windows ta NOTEPAD'i kullanbilirsiniz) .Şimdi gelelim temel kodları tanımaya:

<html></html>	Bu kod browsera HTML belgesinin başladığı ve bitiği yeri bildirir.Bütün diğer kodlar bu iki kod arasına yazılır	
<head></head>	HTML belgesinin ilk bölümüdür.Bu bölüme yazılanlar metin olarak ekranda gözükmez.	
<title></title>	Head bölümü içine yazılan Title kodu sayfanın başlığının yazıldığı bölümdür.	
<body></body>	HTML belgesinin bütün içeriği bu kodlar arasına yazılır.	

Bu temel kodları gördükten sonra isterseniz bir HTML sayfasının genel yapısına göz atalım.

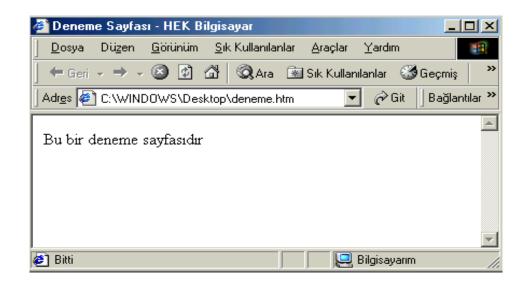
```
<html>
<head>
<title>.....</title>
</head>
<body>
.....
</body>
</html>
```


Bu temel yapıyı kavradıktan sonra basit bir sayfa yapabiliriz.

```
<html>
<head>
<title>Deneme Sayfası</title>
</head>
<body>
Bu bir deneme sayfasıdır
</body>
```

</html>

Yukarıda gördüğünü kodları metin editörüne yazıp deneme.html adıyla kaydedersek ve bu deneme.html dosyasını çalıştırırsak ekrana aşağıdaki gibi Bu bir deneme sayfasıdır yazılı bir sayfa gelecektir.

METİN BİÇİMLENDİRME ETİKETLERİ

HTML sayfasının temel unsurlarını öğrendikten sonra, artık işin inceliklerine inebiliriz. İlk olarak yazdığımız metinleri şekillendirmeye bakalım. Aşağıdaki tabloda yer alan etiketleri bilmemiz bu konuda bize çok kolaylık sağlayacaktır.

<h1></h1>	Başlık
<h2></h2>	Başlık
<h3></h3>	Başlık
<h4></h4>	Başlık
<h5></h5>	Başlık
<h6></h6>	Başlık

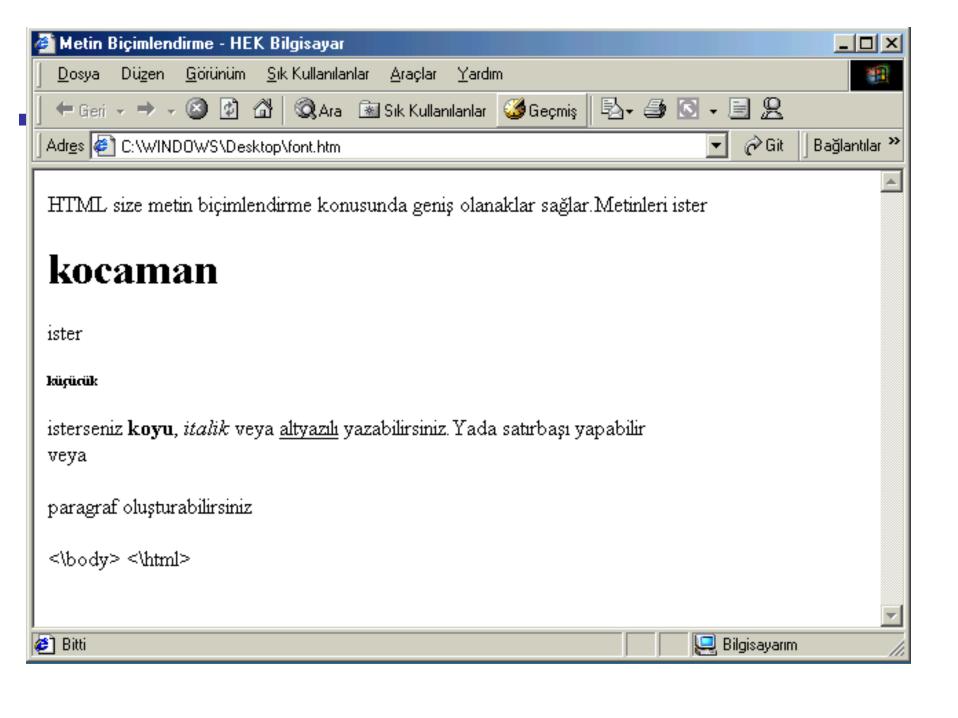
METİN BİÇİMLENDİRME ETİKETLERİ

	Yazıları koyu yapar		
<i></i>	Yazılarınızı italik karakter yapar		
<u></u>	Yazılarınıza alt çizgi koyar		
	Paragraf etiketi yapar. Paragrafınızın altına ve üstüne boşluk koyar.		
	Satırbaşı yapar.		

Şimdi yukarıda öğrendiklerimizi bir örnek ile uygulayalım.

```
<html>
<head>
<title>Metin Biçimlendirme</title>
</head>
<body>
HTML size metin biçimlendirme
konusunda geniş
olanaklar sağlar.Metinleri ister <h1>kocaman</h1> ister <h6>küçücük</h6>
isterseniz
<b>koyu</b>, <i>italik </i> veya <u>altyazılı</u> yazabilirsiniz.Yada
satırbaşı yapabilir <br > veya  paragraf oluşturabilirsiniz 
</body>
</html>
```


FONT TAGI

Metin biçimlendirmek için yukarıda gördüğümüz etiketler dışında biraz sonra göreceğimiz **...** etiketi de kullanılır.

Font etiketi sahip olduğu parametreler sayesinde metinlerin renk,yazı tipi,boyut gibi özelliklerini değiştirmenize yardımcı olur.İsterseniz bu etikette geçmeden önce renklerden kısaca bahsetmek yerinde olur. HTML'de renkler hexdecimal formunda ifade edilir

Bir renk 16'lık sayı düzeninde 6 rakamdan oluşur ve Bu düzende 9'dan sonraki say1ıarı göstermek için 'A'dan 'F'ye kadar olan harfler kullanılır. Bununla birlikte HTML bazı renklerin İngilizce isimlerini anlar; aşağıdaki örnekte bu renkleri görmektesiniz.

FONT TAGI

Green=Yeşil	Red=Kırmızı	
Black=Siyah	Yellow=Sarı	
Blue=Mavi	Orange=Turuncu	

Burada görülen renkler hexdecimal cinsinden de ifade edilebilir: Örneğin **#FFFFF** beyaz **,#000000** siyah.

Renkleri kısaca tanıdıktan sonra artık asıl konumuza geçebiliriz.HTML belgesinin body bölümüne yazdığımız metni **** etiketleri arasına alarak bu metne etiketin aşağıda da listelenen parametreleri doğrultusunda bazı özellikler kazandırabiliriz

FONT TAGI

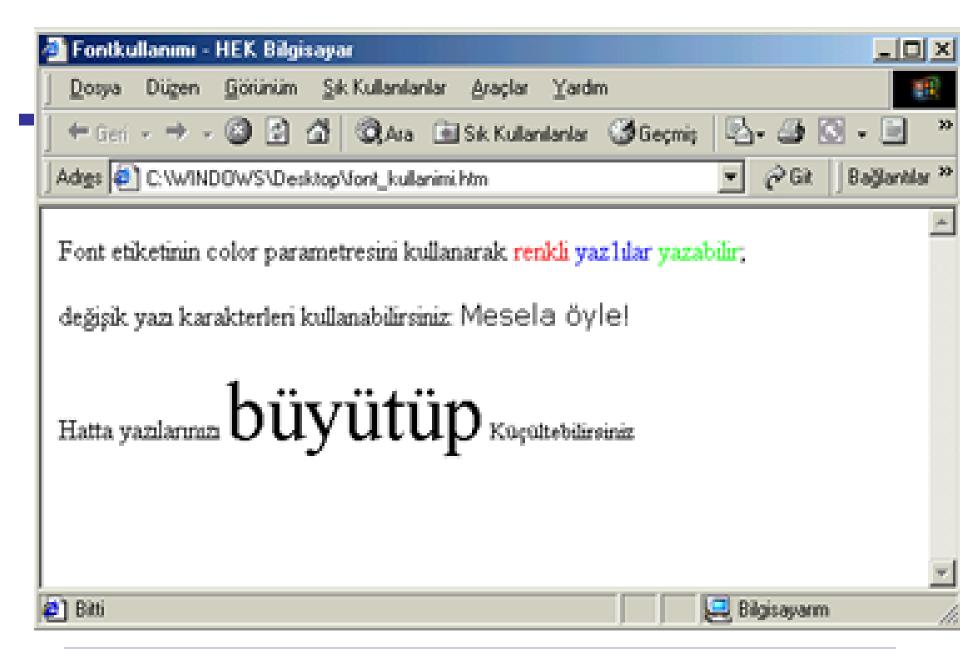
Parametreleri

Color	hexdecimal veya rengin İngilizce ismi değerini alır	
Face	Yazı türünün ismi değerini alır	
Size	1 ile 7 arasında istenilen değeri alır	

Şimdi bu parametreleri bir örnekte kullanalım:

```
<html>
<head>
<title>Font kullanımı</title>
</head>
<body>
Font etiketinin color parametresini kullanarak
<font color="#FF0000">renkli</font><font color="Blue">yazılar</font>
<font color="#00FF00">yazabilir</font>;
değişik yazı karakterleri kullanabilirsiniz:
<font face="Verdana">Mesela öyle!</font>
Hatta yazılarınızı
<font size="6"> büyütüp</font>
<font size="1"> Küçültebilirsiniz</font>
</body>
</html>
```


ARKA PLAN ve BODY ETİKETİ

Web sayfasının içeriğe yazı yazmayı öğrendikten sonra isterseniz web sayfalarımızın arka planlarını renklendirmeye geçelim. HTML belgesinin ekranda görüntülenen bölümü olan body bölümünün başladığını browser'a **<body>** etiketiyle bildirdiğimizi biliyoruz. Bir etiketin herhangi bir parametresine atadığımız değer, o etiketin oluşturduğu alan içerisinde geçerlidir. Yani gibi **<body>** etiketinin parametrelerine verilen değerler, bütün sayfa için geçerlidir. Aşağıda bu parametreleri ve kullanılışlarını görüyorsunuz.

ARKA PLAN ve BODY ETİKETİ

bgcolor	Sayfanızın arka planının rengini belirler	
background Arka plana .gif,.jpg gibi HTML'in yorumlayabildiği bir resim dosyası koymanızı sağlar		
text Sayfanızdaki metinlerin rengini belirler		

<body bgcolor="blue"> Sayfamızın arka planını mavi yapar.

<body background="c:\belgelerim\resim.jpg"> Sayfamızın arka planına resim.jpg isimli dosyanın içeriği taşır.

<body bgcolor="blue" background="c:\belgelerim\resim.jpg">
Sayfamızın arka planına resim.jpg isimli dosyanın içeriği taşır ve rengini mavi yapar.

RESİMLER ve IMG ETİKETİ

Bir web sayfasında doğru ve yerinde kullanıldıklarında sayfaya estetik açısından çok şeyler katarlar. Resimler **** etiketi aracılığıyla kullanılırlar.Aşağıda bu etiketin parametrelerini görüyorsunuz.

src	Resmin bulunduğu dizini bu parametre ile bildiririz	
width	Resmin genişliğini piksel cinsinden bildirir	
height	Aynı şekilde resmin yüksekliğini bildirir	
border	Resmin etrafındaki çizginin kalınlığını belirtir.	
align	Yatay konum belirler;left,right,center değerlerini alır.	
title	Mouse resmin üzerindeyken yazacağınız açıklamayı gösterir	

BAĞLANTILAR

Web sayfalarımızın içeriksel kısmını bitirdiğimize göre şimdi web sayfalarında en çok kullanılan unsurlardan biri bağlantılara (Hyperlink) geçebiliriz.Bağlantılar ziyaretçinin bir tıklama ile, sitenizin içinde veya dışında, belirlediğiniz herhangi bir adrese gitmesini sağlar.Bağlantılar browser'a <a>a> etiketi ile bildirilir.

href	Bağlantının adresi bu parametreyle bildirilir	
target	Sayfanın açılacağı yeri belirler. Target parametresi, açılacak sayfa yeni bir sayfa olarak açılacaksa "_blank" yazılmalıdır.	

Buraya tıklayın..

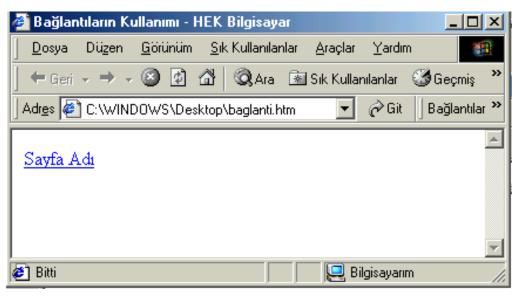
Hotmail

Görüşleriniz için...

BAĞLANTILAR

 Sayfa Adı

Sayfamızda yukarıdaki sayfa görüntüsünde olduğu gibi "Sayfa Adı" adında www.sayfaadi.com Internet sitesine bağlı bir yazı yazar.Bu bağlantıya tıkladığımızda Sayfaadi.com sitesi yeni bir pencerede açılır.

BAĞLANTILAR

Bağlantılar konusuna girmeden sayfamıza nasıl resim ekleyeceğimizi görmüştük.Şimdi bu resimleri nasıl bir bağlantı haline getirebiliriz bunu görelim.Aşağıdaki örneği yazdığınızda, üzerine tıklanınca istediğiniz bir adrese yeni pencere açan bir resim elde edersiniz.

...

Tablolar, sayfaları satırlara/sütunlara bölmek ya da metin veya grafiklerin sayfada istediğimiz yerde durmasını sağlamak amaçlarıyla kullanabileceğimiz HTML'nin en önemli yapıtaşlarındandır. Sayfada gözüksün ya da gözükmesin tabloları bir iskelet gibi kullanabilir, böylece şu ana kadar öğrendiklerinizle yapamayacağınız gerçek düzenlemeyi yapabilirsiniz. Elbette HTML dizayn konusunda bir masaüstü yayıncılık programının gösterdiği hassasiyeti göstermez, bir de browserların tablo etiketlerini yorumlamada gösterdiği farklılıklar da buna eklenirse, genel ziyaretçi kesimine hitab etmenin ne kadar zor olduğu anlaşılır. Fakat burada konumuz bunu tartışmak değil tablolar konusunu işlemek.

HTML - Tablolar

İşte tablolar,

Sonbahar	Kış	İlkbahar	Yaz
Eylül	Aralık	Mart	Haziran
Ekim	Ocak	Nisan	Temmuz
Kasım	Şubat	Mayıs	Ağustos

Tabloyu renklendirelim,

Sonbahar	Kış	İlkbahar	Yaz
Eylül	Aralık	Mart	Haziran
Ekim	Ocak	Nisan	Temmuz
Kasım	Şubat	Mayıs	Ağustos

HTML - Tablolar

Başka bir örnek (farklara dikkat ediniz)

		ÖLÇÜLER	
		Воу	Kilo
1.	Zafer	1.77	80
2.	Mustafa	1.82	75
3.	Osman	1.75	83

Bu örneklerde de görüldüğü gibi tablolar satır ve sütunlardan oluşur. Tabloya genel bir başlık atayabiliriz. Her sütun için de kendi başlığını oluşturmak mümkündür. Üstteki tablo başlığının altında veya tablonun sona erdiği satırdan sonraki satıra açıklama (thead/caption) koyabiliriz. Ayrıca tablo hücrelerini yanındaki veya altındaki hücrelerle birleştirebiliriz:

Sütun Başlığı #2	Sütun Başlığı #3	Sütun Başlığı #4
hücre	hücre	hücre
hücre	hücre	hücre
•	hücre	
	Başlığı #2 hücre	Başlığı #3 hücre hücre hücre hücre

Tablonun alt yazısı(caption)

Bu kadar örnek yeterli, şimdi basit bir tablo yapmak için gerekli etiketleri öğrenelim. Öncelikle **...** etiketlerini yazıyoruz ve arasını doldurmaya başlıyoruz. etiketi ile satırları etiketi ile de sütunları oluşturuyoruz.

hücre

```
    hücre
```

Hücre 1	Hücre 2

```
    \table border="1">

    \td>

    \td>

    \td>
```

HTML - Tablolar

```
    hücre1

    hücre1

    hücre2

    hücre2
```

hücre1

hücre2

```
hücre1
hücre2
hücre3
hücre4
```

hücre1	hücre2
hücre3	hücre4

border parametresi çerçevenin kalınlığını belirtir.

border=0 çerçevenin görünmemesini sağlar.

cellpading parametresi hücre içi marj değerini belirtir.

cellpading=0 hücre ile içinde bulunan unsurun (metin/grafik) bitişik olmasını sağlar.

cellspacing parametresi hücreler arası marjı belirler.

align parametresi tabloyu düşey hizalamada kullanılır,

```
align=left sola,
```

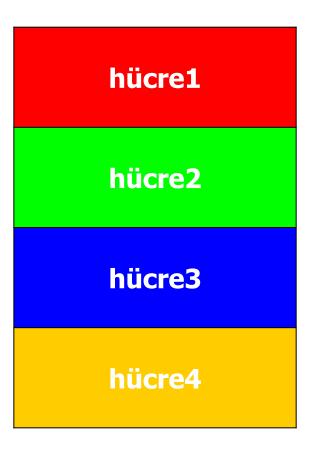
align=right sağa dayalı yapar,

align=center ortalar

width ve height parametreleri resimler konusunda gördüğümüz gibi tabloda en ve boy uzunluğunu belirtir. Tablonun değer verilmediğinde sahip olduğu normal ölçülerinden küçük değerler verilirse bu değerler dikkate alınmaz, bir başka deyişle tabloyu büyütebiliriz fakat küçültemeyiz.

bgcolor	Hücrenin içinin rengini belirler.	
background	Hücre içine resim koyar.	
border	Hücre etrafına yerleştireceğiniz çerçevenin kalınlığını belirler	
bordercolor	Çerçeve rengini belirler	
bordercolorlight	Çerçevenin sol ve üst kenarlarının rengini belirler	
bordercolordark	Çerçevenin sağ ve alt kenarlarının rengini belirler.	

Örnek :

Bazı Renk Kodları

1.#000000=black(siyah)	1.#0	0000	0=black	(siyah)
------------------------	------	------	---------	---------

Ornek :

```
hücre1
hücre2
hücre3
hücre4
```

hücre1

hücre2

hücre3

hücre4

Örnek :

A	В	C	D
E	F	G	Н
I	J	K	L

Örnek :

A	В	С	D
E	F	G	Н
I	J	K	L

```
AB
CD
EF
GH
IJ
KL
```

Sonbahar	Kış	İlkbahar	Yaz
Eylül	Aralık	Mart	Haziran
Ekim	Ocak	Nisan	Temmuz
Kasım	Şubat	Mayıs	Ağustos

Sonbahar	Kış	İlkbahar	Yaz
Eylül	Aralık	Mart	Haziran
Ekim	Ocak	Nisan	Temmuz
Kasım	Şubat	Mayıs	Ağustos

		ÖLÇÜLER	
		Воу	Kilo
1.	Zafer	1.77	80
2.	Mustafa	1.82	75
3.	Osman	1.75	83

#000000=black(siyah)	#000080=navy(lacivert)
#0000FF=blue(mavi)	#008000=green(yeşil)
#008080=teal(koyu yeşil)	#00FF00=lime(parlak yeşil)
#00FFFF=aqua(turkuaz)	#800000=maroon(vişne çürüğü)
#800080=purple(mor)	#808000=olive(zeytuni yeşil)
#808080=gray(gri)	#C0C0C0=silver(gümüşi gri)
#FF0000=red(kırmızı)	#FF00FF=fuchsia(parlak pembe)
#FFFF00=yellow(sarı)	#FFFFF=white(beyaz)

Tablolarda Hücre Birleştirme

Aynı satırdaki hücreleri birleştirmek için colspan, aynı sütundaki hücreleri birleştirmek için de rowspan parametresini kullanıyoruz.

Birleştirilen hücreye ait ... etiketini siliyoruz.

Tablolarda Hücre Birleştirme

A	В	C	D
E	F	G	H
I	J	K	L

```
ABCDEFH
```

||

Tablolarda Hücre Birleştirme

A	В	С	D
E	F	G	I
I	J	K	L

A ve B hücrelerini birleştirmek için A hücresine ait etiketine colspan=2 parametresini ekliyoruz ve B hücresine ait B etiketini siliyoruz. E F ve G hücrelerini birleştirmek için E hücresine ait etiketine colspan=3 parametresini ekliyoruz ve F ve G hücrelerine ait F etiketlerini siliyoruz.

Tablolarda Hücre Birleştirme

A		U	D
E			H
I	J	K	L

```
ctable border="1">
ACD
ET
EH
II
I
```

Tablolarda Hücre Birleştirme

A	В	C	D
E	F	G	Н
I	J	K	L

Aynı şekilde **E** ve **I** hücrelerini birleştirmek için **E** hücresine ait etiketine rowspan=2 parametresini ekliyoruz ve **I** hücresine ait **I**etiketini siliyoruz. **C G** ve **K** hücrelerini birleştirmek için **C** hücresine ait etiketine rowspan=3 parametresini ekliyoruz ve **G** ve **K** hücrelerine ait **G**etiketine rowspan=3 parametresini ekliyoruz ve **G** ve **K** hücrelerine ait **K**etiketlerini siliyoruz.

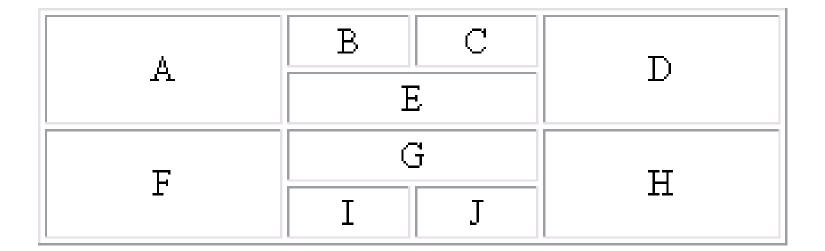
Tablolarda Hücre Birleştirme <a href=1<a href=1<a href=1<a href=1<a href=1<a href=1<a href

```
A
B
C
D
E
F
H
J
L
```

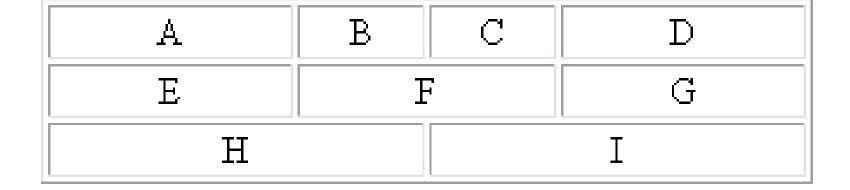
A	В		D
E	F	С	н
	J		L

Tablolarda Hücre Birleştirme

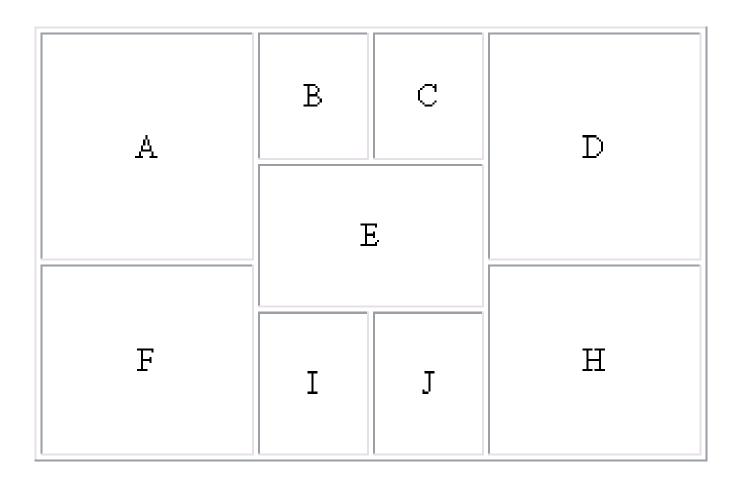
Haftalık ders programı						
а	b	С	d			
		g	h	İ		
	j	k		L		
	m	N				


```
A
B
C
D
E
F
G
H
В
     С
I
    Α
     D
    Ε
J
    G
F
     \mathbf{H}
    Ι
     J
```



```
A
B
C
D
E
F
G
H
I
D
  Α
   В
F
  Ε
    G
  Η
```



```
A
B
C
D
E
F
H
I
     В
     С
J
    Α
      D
E
    F
      \mathbf{H}
     Ι
     J
```

HTML bize üç tip liste hazırlama imkanı veriyor.

Bunlar;

- 1. Sıralı listeler (ordered list)
- 2. Sırasız listeler (unordered list)
- 3. Tanımlama listeleri (definition list)

Sıralı listeler rakam veya harf yada her ikisini içiçe kullanarak liste oluşturmamızı, sırasız listeler rakam/harf yerine madde imleri koyarak liste oluşturmamızı sağlar. Tanımlama listeleri ise bir listeden çok kalabalık metinlerde okumayı kolaylaştırmaya yardımcı olabilecek bir araçtır.

1. Sıralı Listeler

Liste içine alınacak metinler **...** etiketleri arasına alınarak yazılır. Bu etiketler listenin başladığını ve bittiğini belirtir. Listenin maddelerinin başına ise **(list item)** etiketini getiriyoruz. Bu etikette tıpkı **
br>** etiketi gibi sonlandırılmıyor. etiketine parametreler ekleyebiliyoruz.

Bunlarla listemizin rakamla mı harfle mi başlayacağını (type) yada hangi rakam/harfle başlayacağını (start) belirtebiliyoruz. Compact parametresi ise listenin mümkün olan minimum satır aralığına sahip olmasını sağlıyor.

Kimya Organik İnorganik Analitik </01> Fizik Dinamik Statik </01> Matematik Sayılar Diğer Türev Integral </01> </01> </01>

1. Sıralı Listeler

 Kimya a. Organik b. İnorganik c. Analitik 2. Fizik a. Dinamik b. Statik Matematik a. Sayılar b. Diğer Türev ii. İntegral

1. Sıralı Listeler

- 1. Kimya
 - a. Organik
 - b. İnorqanik
 - c. Analitik
- 2. Fizik
 - a. Dinamik
 - b. Statik
- Matematik
 - a. Sayılar
 - b. Diğer
 - i. Türev
 - ii. İntegral

Listeleri buradaki örnekte olduğu gibi iç içe hazırlamak ta mümkün. Dikkat edeceğimiz nokta, işe etiketi ile başlayıp liste maddelerinin her birisinin başına etiketini getirmek ve listelemeyi bitirmek istediğimiz yerde etiketini yazmak. Liste içinde yeni bir liste oluşturmak istediğimizde listelenecek maddeden sonra tekrar
 etiketini yazıyoruz ve bahsedilen kuralları aynen uyguluyoruz. **Type** parametresinde kullanabileceğimiz değerler şunlar olabilir; sayılar,harfler (küçük/büyük) ve romen rakamları (i,ii,iii gibi)

2. Sırasız Listeler

Bu tip listede de mantık aynıdır. Fark, listeleme yaparken maddelerin başına harf, rakam gibi unsurlar yerine küçük yuvarlaklar,kareler kullanabilmemiz.
 etiketi yerine
 etiketini kullanıyoruz, liste maddeleri için kullandığımız etiketi burada da geçerli.
 için kullanılabilecek parametreler ise şöyle; type için disc (içi dolu daire), circle (içi boş daire), square (içi dolu kare). Compact parametresi sırasız listelerde de kullanılabiliyor

HTML - Listeler

ul type="disc"> Kimya Organik li>İnorganik Analitik Fizik Dinamik Statik Matematik Sayılar Diğer Türev Integral

2. Sırasız Listeler

- Kimya
 - Organik
 - İnorganik
 - Analitik
- Fizik
 - Dinamik
 - Statik
- Matematik
 - Sayılar
 - Diğer
 - o Türev
 - o İntegral

3. Tanımlama Listeler

Bu listelemede kullanılan etiketler şöyle; <dl>...</dl>, <dd>, <dt> Listenin maddelerini belirtmek için kullandığımız etiketinin yerini burada <dd> ve <dt> etiketleri alıyor. Aynı şekilde ... veya ... etiketleri arasına aldığımız listeyi bu sefer <dl>...</dl> arasına yazıyoruz. Yine parametre olarak <dl> etiketi içinde compact ifadesini kullanabiliriz.

3. Tanımlama Listeler

```
<font face="verdana" size="4" color="red"> Neler öğrendik?</font>

<dl compact>

<dt><font size="3" color="blue"> HTML nedir?</font>

<dd><font size="2" color="black"> HTML (HyperText Markup Language-Hareketli-Metin İşaretleme Dili) basitçe, browserlarla görebileceğimiz, internet dökümanları oluşturmaya yarayan bir çeşit dildir...</font>

<dt><font size="3" color="blue"> HTML'de Temel Unsurlar</font>

<dd><font size="2" color="black"> Bu dilde binary veya hexadecimal kodlar yok. Herşey metin tabanlı ve bir HTML dökümanı oluşturmak için ihtiyacınız olan şey bir editör.Piyasada iki tip editör bulunuyor. Birisi metin tabanlı, kod yazmayı gerektiren...</font>

<dt><dt><font size="3" color="blue"> Listeler</font>
```

<dd> Sıralı listeler rakam veya harf yada her ikisini içiçe kullanarak liste oluşturmamızı, sırasız listeler rakam/harf yerine madde imleri koyarak liste oluşturmamızı

sağlar...

HTML - Listeler

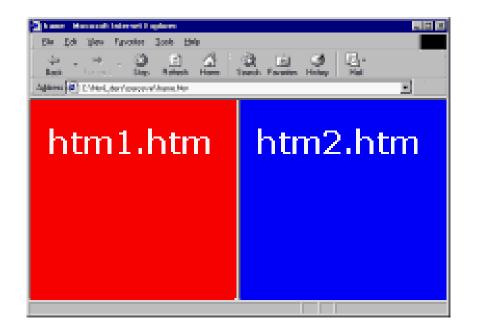


```
<body bgcolor="#ffcc00">
 <font type="verdana" size="4" color="#ffffff">
 <h2><u>Günler</u></h2>
  <font color="#0000ff">
   Pazartesi
   Salı
   Çarşamba
   Perşembe
   Cuma
  </font>
  <font color="ff0000">
   Cumartesi
   Pazar
  </font>
 </01>
 </font>
</body>
```

Çerçeveler (frame), HTML'e sonradan eklenmiş bir özelliktir. Bu yüzden eski sürüm browser'lar çerçeve kullanılmış bir sayfayı görüntüleyemezler.

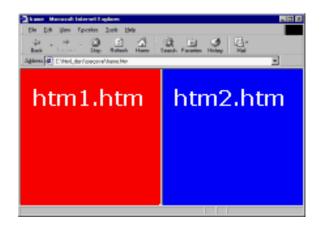
Çerçeve'ler sayfanın bir tarafı sabit kalırken, diğer tarafını, kullanıcının isteğine göre değiştirme imkanı verir (bu sayfalarda olduğu gibi). Bunun anlamı ise kullanılacak çerçeve miktarınca ek HTML sayfası oluşturmak demektir. Browser çerçevenin bir bölümüne yerleştirilecek olan kaynak dosyayı bulamazsa hata mesajı verecektir.

Aşağıdaki örneği inceleyelim:

HTML - Frame'ler

Aşağıdaki örneği inceleyelim:

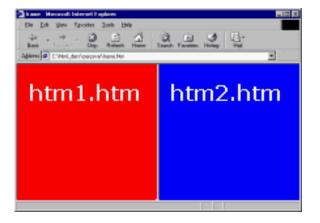
Örneğimizde <u>3 adet html</u> dosyası var. Bunlardan frame.htm dosyası çerçeve komutlarını içeriyor. Bu komutlar browser'a görüntülenmekte olan pencereyi ikiye bölmesini, bunlardan birisinde htm1.htm dosyasını, diğerinde htm2.htm dosyasını görüntülemesini bildiriyor.

body bgcolor="..."> etiketi ile **htm1.htm** dosyasının artalanı rengi kırmızı, **htm2.htm** dosyasının artalanı ise mavi yapılmış, kolaylık olması açısından dosyaların adlarını görüntülemeleri için bunlar da yazılmış ve sonuç gördüğünüz gibi.

HTML - Frame'ler

frame.htm

```
<html>
<head>
 <title>Cerceveler</title>
</head>
<frameset cols="*,*">
 <frame name="sol" src="htm1.htm">
 <frame name="sag" src="htm2.htm">
</frameset>
<noframes>
 <body>
 </body>
</noframes>
</html>
```


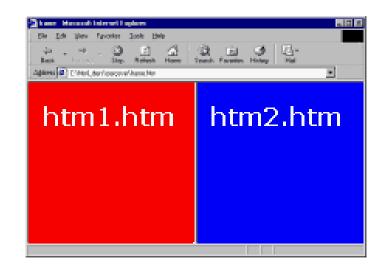
HTML – Frame'ler

htm1.htm

```
<html>
<head> </head>
<body><br/>body bgcolor="red"></br>
<font size="7" color="#ffffff">htm1.htm</font>
</body>
</html>
```

htm2.htm

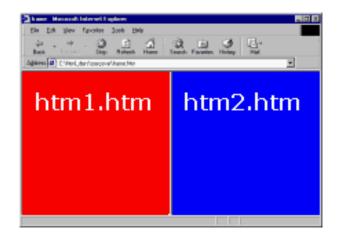
<html> <head> </head> <body>
body bgcolor="blue"></br> htm2.htm </body> </html>

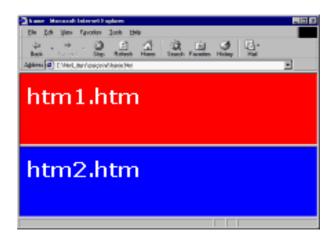
HTML - Frame'ler

<frameset>...</frameset>

Çerçeve oluşturmada kullandığımız etiket **frameset**, **cols** ifadesi açılacak çerçevelerin yan yana sütunlar şeklinde olacağını belirtiyor, buraya **row** yazarsak çerçeveler alt alta satırlar görünümünde açılacaktır.

Cols (Sütünlar)

Rows (Satırlar)

<frameset>...</frameset>

cols="*,*" ifadesi ile açılacak çerçevelerin pixel cinsinden ebatlarını belirliyoruz, buraya örneğin cols="140,500" gibi sayı yazılabilir, cols="25%,75%" ile browser penceresinin o anki ebadına göre verilen % oranlarına göre şekil alması sağlanabilir yada * sembolü ile açılacak çerçevenin ebadı browser'a bırakılır, cols="140,*" ifadesi ilk pencerenin 140 pixel olacağını ikincinin ise ebadının browser'a bırakıldığını gösteriyor.

Bu şekilde aynı zamanda açılacak çerçeve sayısını da belirtmiş oluyoruz. **cols=".."** ifadesine iki değer (ya da yıldız) verirsek bu iki pencere aç anlamındadır, 3 değer 3 pencere açar.

FRAMESET etiketi ile kullanabileceğimiz diğer parametreler şunlar;

frameborder="..." (yes, no) Çerçeveler arasındaki sınır çizgisinin görünüp görünmeyeceğini belirler.

border="..." (sayı) Sınır çizgisinin kalınlığını (veya çerçeveler arası mesafeyi) belirler

FRAMESET etiketini HTML dosyanızın </head>...

body> etiketleri arasında kullanmayı unutmayın !!.

HTML - Frame'ler

<frame>

frame name="..." src="..." etiketi çerçevelere, bağlantıların TARGET kısmında kullanabilmek amacıyla isim (name) vermeyi sağlıyor (bu konuya aşağıda değineceğiz). src pencerede görüntülenecek html dosyasının yerini gösteriyor. resimler konusunda belirttiğimiz yer (kaynak) gösterme kuralları burada da geçerli. Açılacak çerçeve sayısı kadar frame name="..." src="..." etiketi kullanıyoruz.

Eski sürüm browserların çerçeve etiketini tanımadıklarından bahsetmiştik, işte **noframes** kısmı bu browserlara hitap ediyor. body kısmını bu eski browserlar görüntüleyebiliyor. Buraya örneğin sayfanın çerçeve kullanılarak yapıldığını gösteren bir mesaj yazılabilir, böylece ziyaretçinin artık yeni sürüm bir browser kullanması gerektiğini hatırlatabilirsiniz.

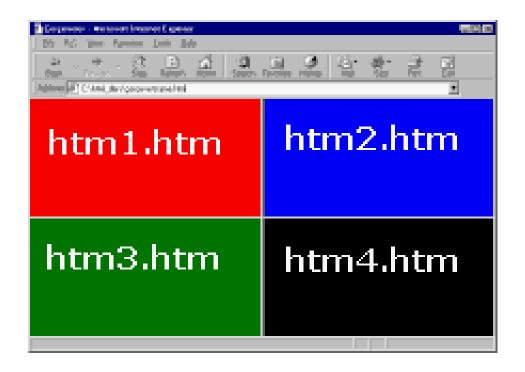
FRAME etiketi ile kullanabileceğimiz parametreler;

marginwidth="..." marginheight="..." (sayı) Sayfanın solundaki (marginleft) ve üstündeki (margintop) kenar boşluklarını belirler.

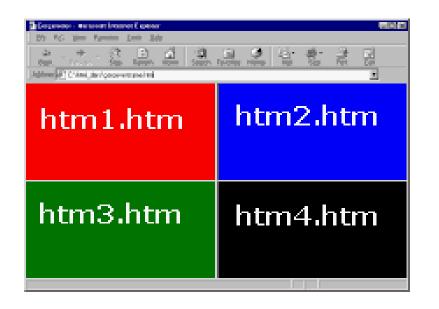
scrolling=".." (yes, no, auto) Kaydırma çubuklarının durumunu belirler.

noresize Pencere boyutlarının sabit olmasını sağlar.

HTML – Frame'ler

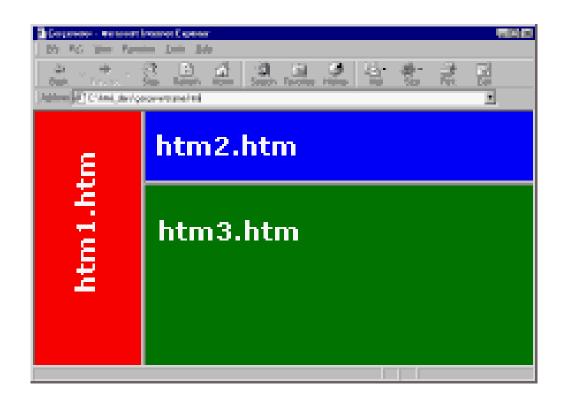

HTML - Frame'ler

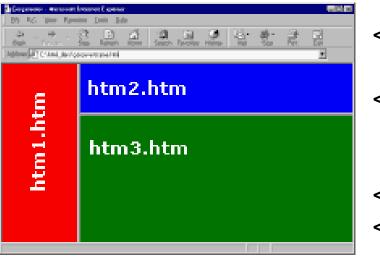


```
<frameset rows="*,*" cols="*,*">
  <frame name="a" src="htm1.htm">
  <frame name="b" src="htm2.htm">
  <frame name="c" src="htm3.htm">
  <frame name="d" src="htm4.htm">
  </frameset>
```

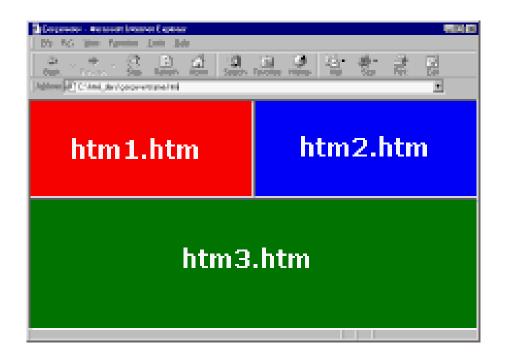
HTML – Frame'ler

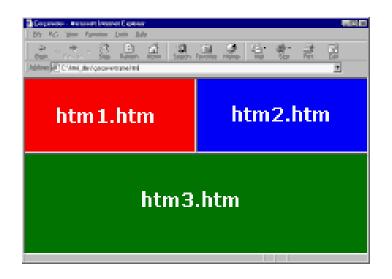
HTML – Frame'ler


```
<frameset cols="150,*">
  <frame name="a" src="htm1.htm">
  <frameset rows="100,*">
  <frame noresize name="b" src="htm2.htm">
  <frame name="c" src="htm3.htm">
  </frameset>
  </frameset>
```

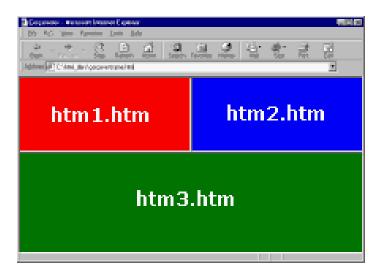

HTML - Frame'ler

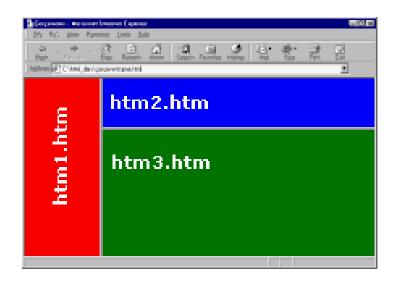


```
<frameset rows="50%,50%">
<frameset cols="*,*">
<frame name="a" src="htm1.htm">
<frame name="b" src="htm2.htm">
</frameset>
<frame name="c" src="htm3.htm">
</frameset>
```

HTML - Frame'ler

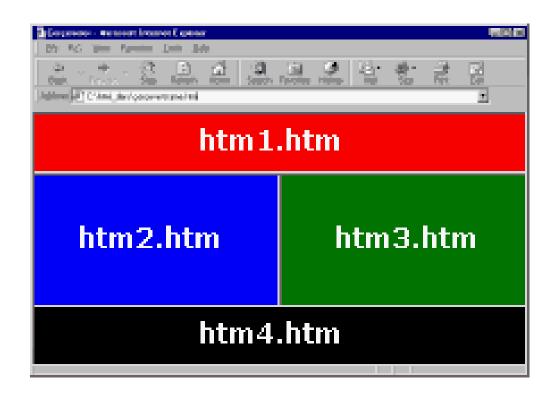


```
<frameset rows="50%,50%">
<frameset cols="*,*">
<frame name="a" src="htm1.htm">
<frame name="b" src="htm2.htm">
</frameset>
<frame name="c" src="htm3.htm">
</frameset>
```

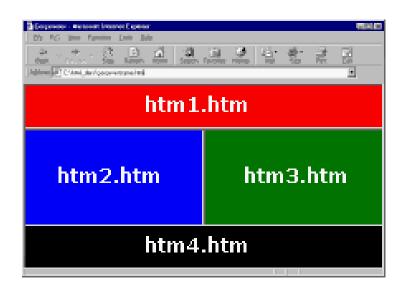


```
<frameset cols="150,*">
  <frame name="a" src="htm1.htm">
  <frameset rows="100,*">
  <frame name="b" src="htm2.htm">
  <frame name="c" src="htm3.htm">
  </frameset>
  </frameset>
```

HTML - Frame'ler

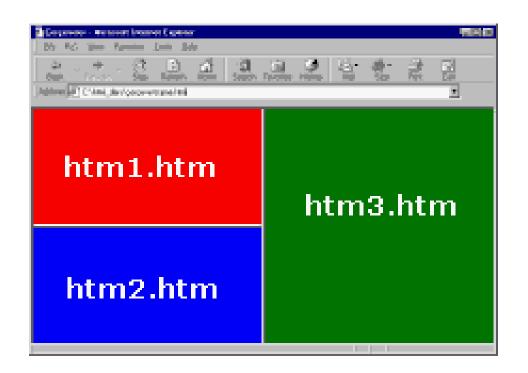

HTML – Frame'ler

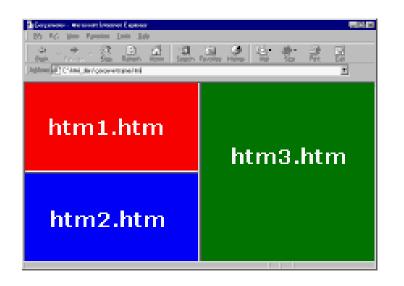


```
<frameset rows="25%,50%,25%">
    <frame name="a" src="htm1.htm">
    <frameset cols="*,*">
    <frame name="b" src="htm2.htm">
        <frame name="c" src="htm3.htm">
        </frameset>
        <frame name="d" src="htm4.htm">
        </frameset>
    </frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></frameset></fra>
```

HTML - Frame'ler

HTML – Frame'ler


```
<frameset cols="*,*">
<frameset rows="*,*">
<frame name="a" src="htm1.htm">
<frame name="b" src="htm2.htm">
</frameset>
<frame name="c" src="htm3.htm">
</frameset>
```

Formlar bize HTML kullanarak sayfanızı ziyaret edenlerle temas kurmanızı sağlarlar. Formlar yoluyla ziyaretçilerin herhangi bir konuda görüşlerini alabiliriz; veya hazırlayacağımız bir formla ziyaretçilerden kişisel bilgilerini isteyebiliriz. Formlar <form>...</form> etiketleri arasına yazılırlar. Bu etiketin parametrelerini öğrenmeden önce form türlerine bir göz atalım.

HTML - Form

TOTTI TUTICH

text

Ziyaretçinin ismi, telefonu gibi kısa bilgilerini almak için kullanılır.

Kullanımı <input type="text">

Parametreleri

maxlength: Yazılabilecek maksimum text uzunluğu

value: varsayılan değer

size: Karakter cinsinden alanın uzunluğu

name: isim vermek için kul.

```
<form>
<input type="text" name="isim" maxlength="10" size="12" value="İsminiz?">
</form>
```

TOTAL TURICAL

password

Ziyaretçiden şifre bilgilerini almak için kullanılır. Girilen karakter "*" ile gösterilir.

```
Kullanımı <input type="password">
```

Parametreleri maxlength: Yazılabilecek maksimum text uzunluğu

value: varsayılan değer

size: Karakter cinsinden alanın uzunluğu

Örnek

<form>

<input type="password" maxlength="10" size="12" value="İsminiz?">

textarea

Text kutusuna sığmayacak uzun bilgileri, mesela ziyaretçinin sayfa ile ilgili düşüncelerini almak için kullanılır.

Kullanımı <textarea >...</textarea>

Parametreleri rows : Alanın karakter cinsinden yüksekliği

cols : Alanın genişliği

name : Nesneye isim vermek için kullanılır.

Örnek <form>

<textarea cols="12" rows="4">Burası bir textarea!</textarea>

checkbox Ziyaretçiye, verilen seçeneklerden birini, birkaçını veya hepsini seçme imkanı verir.

Kullanımı <input type="checkbox">

Parametreleri checked: sayfa açıldığında 'checked' ibaresi bulunan

kutu işaretli olur.

Örnek <form>

<input type="checkbox" checked>seçenek 1

<input type="checkbox">seçenek 2

TOTTI TUTICIT

radio

Ziyaretçiye, verilen seçeneklerden sadece birini seçme imkanı

verir.

Kullanımı

<input type="radio">

Parametreleri

checked: sayfa açıldığında 'checked' ibaresi bulunan

kutu işaretli olur.

Örnek

<form>

<input type="radio" name="sec" value="1">seçenek1

<input type="radio" name= "sec"checked value="2">seçenek2

<input type="radio" name="sec" value="3">seçenek3

select

Ziyaretçiye seçeneklerden birini veya (multiple ifadesi ile)

birkaçını seçme imkanı verir.

Kullanımı

<select>

<option>...

</select>

Parametreleri size: Select etiketinin karakter cinsinden boyutu

selected: Görevi checked ifadesinin aynıdır.

multiple: Ziyaretçinin birden çok seçim yapmasına olanak verir

Örnek

<form>

<select size= "1">

<option selected>seçenek1

<option>seçenek2

<option>seçenek3

</select>

TOTHE TUNCH

submit

Ziyaretçi doldurduğu formu bu düğmeye basarak gönderir.

```
Kullanımı <input type="submit">
```

Parametreleri value: Butonun üzerine yazılacak metin buraya yazılır

Örnek

<form>

<input type="submit" value="Gönder">

TOTHE TUNCH

reset

Ziyaretçinin doldurduğu formda, ziyaretçinin yazdığı her şeyi

siler.

Kullanımı

<input type="reset">

Parametreleri

value: Butonun üzerine yazılacak metin buraya yazılır

Örnek

<form>

<input type="reset" value="Temizle">

TOTHE TUNCH

button

Düğmelere JavaScript ile bazı işlevler kazandırılabilir.

```
Kullanımı <input type="button">
```

Parametreleri value: Butonun üzerine yazılacak metin buraya yazılır

Örnek

<form>

<input type="button" value="Düğme">

HTML - Form

<Form> Etiketi

İşte <form> etiketinin parametreleri ve bunların işlevleri:

method 'Get' veya 'post' değerlerini alabilir. Method parametresinin değeri formu göndereceğiniz CGI programı açısından önemlidir.

<form method= "post">

HTML - Form

<Form> Etiketi

İşte <form> etiketinin parametreleri ve bunların işlevleri:

action

Formu göndereceğiniz CGI programının adresini action parametresiyle bildirirsiniz.

<form method="post" action= "/cgi-bin/cgiemail">

HTML - Form

HTML dersini nasıl buldunuz	
Adınız Şifre Cinsiyetiniz Erkek Kadın Seçiminiz Mükembel İyi Fena Değil Berbat Fikrim Yok Görüşleriniz	
Lütfen fikrinizi girin Lütfen bölümünüzü seçin Bilgisayar Müh	Bilgisayar mühendisliği Elektronik mühendisliği Bilgisayar Programcılığı

Örnek – Ekran Görüntüsü

```
<html>
<head><title>Form</title></head>
<body>
<form method="post" action="aa.asp">
<h3>HTML dersini nasıl buldunuz</h3>
<br>Adınız <input type="text" maxlength="12" size="12" value="Adınız">
<br>$ifre <input type="password" maxlength="6" size="6">
<br > cinsiyetiniz
           <input type="checkbox" checked>Erkek
           <input type="checkbox">Kadın
<br >> Seciminiz
           <br > <input type="radio" name="oy" checked>Mükemmel
           <br> <input type="radio" name="oy">İyi
           <br />
<br />
<br />
dio name="oy">Fena Değil
           <br> <input type="radio" name="oy">Fikrim Yok
<br/>
<br/>
dr>Görüsleriniz
           <br> <textarea rows="10" cols="30">Lütfen fikrinizi girin</textarea>
<br>Lütfen bölümünüzü seçin
           <br />
<br />
select size="1">
                      <option selected>Bilgisayar Müh
                      <option>Elektronik Müh
                      <option>Bilgisayar Programcılığı
                </select>
<br><input type="submit" value="Kaydet"> <input type="reset" value="Temizle">
</form>
</body>
</html>
```

HTML - Form

```
<html>
<head><title>asd</title></head>
<body>
<form method="post" action="aa.asp">
<h3>HTML dersini nasıl buldunuz</h3>
<br>Adınız <input type="text" maxlength="12" size="12" value"=Adınız">
<br>Şifre <input type="password" maxlength="6" size="6">
<br/>br>Cinsiyetiniz
        <input type="checkbox" checked>Erkek
        <input type="checkbox">Kadın
<br>Seçiminiz
        <br> <input type="radio" name="oy" checked>Mükemmel
        <br> <input type="radio" name="oy">İyi
        <br> <input type="radio" name="oy">Fena Değil
        <br/><br>> <input type="radio" name="oy">Fikrim Yok
```

HTML - Form

OTTICK DEVAILI

```
<br>Görüşleriniz
        <br> <textarea rows="10" cols="30">Lütfen fikrinizi girin</textarea>
<br>Lütfen bölümünüzü seçin
        <br/><br> <select size="1">
                  <option selected>Bilgisayar Müh
                 <option>Elektronik Müh
                  <option>Deri Müh
                 <option>Diğer
        </option></select>
<br><input type="submit" value="Kaydet"> <input type="reset" value="Temizle">
</form>
</body>
</html>
```

Adı - Soyadı	
Email	
Cinsiyet	Bay Bayan
Mesleğiniz	Mesleğiniz.
	Gönder Temizle

HTML - Form

		_		
М	n	\mathbf{Q}	v	
		C	m	١

Adı					
Soyadı					
Email Adresi					
Öğrenim Durumu	İlköğretim		~		
İnternete bağlı kaldığınız süre	O 1 saat	O 2 saat	O 3 saat	O 4 'den fazla	
Başlık					
Yorum					
	Gönder		Ten	nizle	

HTML – Örnek

